

Strasbūrā, 13.6.2017.
SWD(2017) 247 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes Regula,

ar kuru Regulu (ES) Nr. 1095/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi), un Regulu (ES) Nr. 648/2012 groza attiecībā uz CCP atļauju piešķiršanā iesaistītajām procedūrām un iestādēm un trešo valstu CCP atzīšanas prasībām

{ COM(2017) 331 final }

{ SWD(2017) 246 final }

Kopsavilkums

Ietekmes novērtējums par iespējamiem grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Regulā (ES) Nr. 648/2012 par ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, centrālajiem darījumu partneriem un darījumu reģistriem

A. Rīcības nepieciešamība

Pamatojums. Risināmā problēma.

Ņemot vērā G20 valstu 2009. gada Pitsburgas nolikumu par sistēmiskā riska, kas saistīts ar atvasināto instrumentu plašu izmantošanu, samazināšanu, ES 2012. gadā pieņēma Eiropas tirgus infrastruktūras regulu (ETIR). ETIR galvenais pīlārs ir 2015. gada decembrī spēkā stājusies prasība, ka standartizētu ārpusbiržas atvasināto instrumentu līgumu tīrvērtē ir jāveic, izmantojot centrālo darījumu partneri (CCP). Obligāts tīrvērtēšanas pienākums konkrētām aktīvu kategorijām, kā arī lielāka brīvprātīga centrālās tīrvērtēšanas izmantošana laikā, kad arvien pieaug tirgus dalībnieku informētība par tās sniegtajiem ieguvumiem, ir bijusi par pamatu tam, ka kopš ETIR pieņemšanas ir ātri pieaudzis CCP darbības apjoms ES un pasaulē. Ņemot vērā saistīto pieaugošo kredītriska koncentrāciju šajās infrastruktūrās, varētu padarīt efektīvākus uzraudzības pasākumus attiecībā uz ES un trešo valstu CCP, kuri ietilpst ETIR darbības jomā.

Patlaban saskaņā ar ETIR spēkā esošie pasākumi ES centrālo darījumu partneru uzraudzībai, kuros ietilpst piederības valsts iestādes koordinētas kolēģijas, raisa bažas vairākos aspektos: i) ņemot vērā ierobežota skaita CCP nozīmīgumu ES finanšu sistēmai kopumā, paļaušanās galvenokārt uz piederības valsts uzraudzības iestādi rada bažas; ii) atšķirīgas uzraudzības prakses Eiropas Savienībā varētu radīt regulējuma un uzraudzības arbitražas riskus CCP un – netieši – to tīrvērtē dalībniekiem un klientiem; iii) centrālo banku kā valūtas emitentu loma nav atbilstoši atspoguļota CCP kolēģijās.

Bažas rada arī uzraudzības pasākumi, ko piemēro attiecībā uz trešo valstu CCP, kuri darbojas ES: i) īstenojot ETIR noteikumus par līdzvērtību un atzīšanu, ir konstatētas zināmas nepilnības, jo īpaši trešo valstu atzītu CCP pastāvīgas uzraudzības jomā; ii) pastāv vērā ņemama iespēja, ka starp uzraudzības iestāžu un centrālo banku mērķiem kolēģijās var rasties neatbilstība saistībā ar trešo valstu CCP tādos gadījumos, kad ir iesaistītas iestādes, kuras atrodas ārpus ES; iii) iespējamās izmaiņas CCP noteikumos un/vai regulatīvajā režīmā trešā valstī varētu radīt nevienlīdzīgus konkurences apstākļus starp ES un trešo valstu CCP un regulatīvās vai uzraudzības arbitražas iespējamību, jo šobrīd nav tāda mehānisma, ar ko nodrošināt, ka ES tiek automātiski informēta par šādām izmaiņām. Pašlaik ievērojamam apjomam euro valūtā denominētu atvasināto instrumentu darījumu un citu darījumu, uz kuriem attiecas ES tīrvērtēšanas pienākums, tīrvērtē veic Apvienotās Karalistes CCP; tas pastiprina iepriekš izklāstītās bažas par šādu darījumu, kam tīrvērtē veic CCP ārpus ES jurisdikcijas, īpatsvaru pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES.

Šīs iniciatīvas mērķi.

Paredzams, ka iniciatīvas rezultātā palielināsies ES dibinātiem CCP piemēroto uzraudzības pasākumu konsekvence, tostarp atbilstīgi atzīstot emisijas centrālās bankas īpašo lomu, un tiks stiprināta ES spēja uzraudzīt, identificēt un mazināt trešo valstu CCP riskus.

ES mēroga rīcības pievienotā vērtība.

ETIR reglamentē uzraudzības sistēmu attiecībā uz ES dibinātiem CCP un režīmu, kas piemērojams trešo valstu CCP, kuri sniedz tīrvērtēšanas pakalpojumus Eiropas Savienībā. Palielināta uzraudzības konsekvence ES līmenī palīdzēs novērst: i) sistēmiskos riskus, ko rada cieši integrēti un savstarpēji saistīti CCP, kuri darbojas pārrobežu līmenī ārpus valstu uzraudzības iestāžu darbības jomas, un ii) riskus, kuri izriet no atšķirīgas dalībvalstu uzraudzības prakses un kuras dalībvalstis nevar novērst vienas pašas. Palielinot ES veiktās sistēmisku trešo valstu CCP uzraudzības intensitāti, iespējams arī labāk novērst draudus visas ES finanšu stabilitātei.

B. Risinājumi

Apsvērtie politikas risinājumi (ar likumdošanu un bez tās). Vēlamais risinājums. Pamatojums.

Attiecībā uz ES dibinātiem CCP piemēroto uzraudzības pasākumu konsekvenci tika izskatīti trīs risinājumi: 1) saglabāt *status quo* (t. i., neparedzot jaunu politikas rīcību); 2) izveidot ES uzraudzības mehānismu; un 3) izveidot vienotu ES uzraudzības iestādi. Vēlamākais ir 2. risinājums, kas pašreizējās uzraudzības pilnvaras lielā mērā atstātu valstu uzraudzības iestādēm, ņemot vērā ar tām saistīto valstu fiskālo atbildību, vienlaikus radot ES uzraudzības mehānismu, kas centralizētāk darbotos kopīgo interešu jomās, un palielinot emisijas centrālo banku ieguldījumu uzraudzības procesā. Šis risinājums ir arī vispiemērotākais tam, lai sasniegtu mērķi palielināt ES CCP piemēroto uzraudzības pasākumu konsekvenci, vienlaikus nepieļaujot 3. risinājumam raksturīgos trūkumus.

Attiecībā uz trešo valstu CCP risku mazināšanu tika izskatīti trīs risinājumi. 1. risinājums paredz saglabāt *status quo* (t. i., neparedzot jaunu politikas rīcību). Saskaņā ar 2. risinājumu uz trešo valstu CCP tiktu attiecināta prasība, lai tie būtu Eiropas Savienībā reģistrēti un saņēmuši atļauju sniegt pakalpojumus ES darījumu partneriem vai tirdzniecības vietām vai sniegt tīrvērtēšanas pakalpojumus ES valūtās. Saskaņā ar trešo risinājumu ES uzraudzības pakāpe un intensitāte būtu proporcionāla un atkarīga no riska, ko trešo valstu CCP radītu ES. Varētu noteikt dažādus kritērijus vai robežvērtības: i) uz CCP ar nelielu ietekmi varētu attiecināt ETIR līdzvērtības un atzīšanas režīma pastiprinātu īstenošanu; un ii) CCP ar vidēju vai lielu ietekmi varētu piemērot pakāpeniski pieaugošas

papildu uzraudzības prasības. Ietekmes novērtējumā secināts, ka 3. risinājums ir vispiemērotākais, lai sasniegtu mērķi uzlabot ES spēju uzraudzīt, identificēt un mazināt trešo valstu CCP riskus.

Atbalsts konkrētiem risinājumiem.

Ieinteresēto personu viedokļi tika iegūti, izmantojot trīs Komisijas sabiedriskās apspriešanas: 2015. gada apspriešanos par ETIR pārskatīšanu, 2017. gada KTS vidusposma pārskata apspriešanos un 2017. gada apspriešanos par Eiropas uzraudzības iestāžu darbībām. Attiecībā uz ES dibinātu CCP uzraudzību respondenti, no kuriem lielākā daļa bija uzņēmumi, uzsvēra nepieciešamību uzlabot uzraudzības konvergenci ES līmenī, lai ņemtu vērā CCP sistēmisko raksturu, vienlaikus nodrošinot atbilstošu lomu valsts iestādēm un emisijas centrālajām bankām. Attiecībā uz trešo valstu CCP uzraudzību EVTI un valsts iestādes puda atbalstu esošā atzīšanas procesa uzlabošanai, bet vairākas ieinteresētās personas, tostarp nozares pārstāvji, izteica brīdinājumu par tirgus sadrumstalotības risku.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Ieguvums no vēlamā risinājuma (ja nav, no galvenajiem risinājumiem).

Attiecībā uz ES dibinātiem CCP piemēroto uzraudzības pasākumu konsekvenci vēlamais risinājums ļautu uzlabot uzraudzības pasākumu konsekvenci, vienlaikus nodrošinot, ka konkrētas uzraudzības atbildības jomas un ar tām saistītā valstu fiskālā atbildība joprojām ir saskaņotas. Šis risinājums arī nodrošinātu emisijas centrālo banku pienācīgu līdzdalību savu pienākumu robežās un nodrošinātu CCP un tirgus dalībniekiem lielāku skaidrību un prognozējamību par to, kā CCP tiek uzraudzīti Eiropas Savienībā. Racionalizējot CCP uzraudzības galvenos elementus, vēlamajam risinājumam būtu jāsamazina izmaksas gan uzraudzības iestādēm, gan CCP.

Attiecībā uz trešo valstu CCP risku mazināšanu vēlamais risinājums dotu ES iestādēm iespēju labāk uzraudzīt un mazināt šādus riskus un palielinātu ES finanšu sistēmas vispārējo stabilitāti.

Abi vēlamie risinājumi palīdzēs samazināt jau tā nelielās varbūtības (kuras ietekme gan ir ļoti liela) risku, ka CCP varētu nonākt grūtībās, izmantojot attiecīgo ES publisko iestāžu uzlaboto spēju novērst sistēmiskā riska rašanos ES CCP un mazināt trešo valstu CCP kaitīgo finansiālo sarežģītību pārņemšanu uz ES CCP.

Vēlamā risinājuma izmaksas (ja tāda nav, galveno risinājumu izmaksas).

Attiecībā uz ES dibinātiem CCP piemēroto uzraudzības pasākumu konsekvenci vēlamajam risinājumam, kas paredz izveidot jaunu Eiropas uzraudzības mehānismu attiecībā uz CCP, nebūtu nekādas ietekmes uz ES budžetu, jo visas papildu izmaksas tiktu segtas, izmantojot no ES CCP iekasētās uzraudzības maksas. Taču tās būtu samērīgas ar CCP darbību un veidotu tikai nenožīmīgu daļu no to apgrozījuma. Līdz ar paredzams, ka vēlamajam risinājumam nebūs ievērojamas ietekmes uz tīrvērtes izmaksām — ne tīrvērtes dalībniekiem vai to klientiem, ne netiešajiem klientiem.

Tāpat arī izmaiņas, kas paredzētas, lai mazinātu trešo valstu CCP radītos riskus, neietekmētu ES budžetu, jo visi papildu līdzekļi Eiropas mehānismam arī tiktu gūti, iekasējot uzraudzības maksas no trešo valstu CCP. Papildus izmaksām, kas saistītas ar uzraudzību, lielākā daļa izmaksu, kas rastos tīrvērtes darījumu partneriem (tīrvērtes dalībniekiem un to klientiem), būtu saistītas ar atrašanās vietas politikas ieviešanu attiecībā uz 2. līmeņa CCP, kas tiktu piemērota, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem.

Ietekme uz uzņēmumiem, tostarp MVU un mikrouzņēmumiem.

Izmaksas, kas saistītas ar ES un trešo valstu CCP pastiprinātu uzraudzību, ES un trešo valstu CCP, iespējams, varētu novirzīt uz CCP galaklientiem, tostarp uzņēmumiem, MVU un mikrouzņēmumiem. Iespējamais neto izmaksu palielinājums, visticamāk, būs neievērojams, jo īpaši salīdzinājumā ar priekšlikuma sniegtajām priekšrocībām. Uzņēmumi, MVU un mikrouzņēmumi būs ieguvēji no lielākas stabilitātes, kas izriet no ES iestāžu uzlabotām iespējām novērst sistēmiskā riska rašanos ES CCP un mazināt trešo valstu CCP finansiālo sarežģītību pārņemšanu uz ES CCP. Uzraudzības pasākumu precizēšanai gan attiecībā uz ES, gan trešo valstu CCP kopā ar Komisijas neseno ETIR REFIT iniciatīvu par nesamērīgu izmaksu samazināšanu mazākiem darījumu partneriem, būtu jāpalīdz vēl vairāk sekmēt centralizētas tīrvērtes izmantošanu, jāveicina pārrobežu darījumi ES un tādējādi jāuzlabo MVU spēja piekļūt finanšu instrumentiem, lai ierobežotu to darījumu risku vai veiktu ieguldījumus.

Vai būs nozīmīga ietekme uz valstu budžetiem un valsts pārvaldi?

Nē. Ierosinātie grozījumi valsts budžetam un valsts pārvaldei neradīs nekādas nozīmīgas izmaksas.

Cita nozīmīga ietekme.

Nav.

D. Turpmākie pasākumi

Politikas pārskatīšanas termiņš.

Būtu jāveic visas ETIR izvērtēšana, īpašu uzmanību pievēršot ierosināto uzraudzības pasākumu iedarbīgumam un efektivitātei attiecībā uz ETIR sākotnējo mērķu sasniegšanu. Šai novērtēšanai būtu jānotiek vismaz piecus gadus pēc šo grozījumu piemērošanas.